

GEMEENTE EEMNES

BESLISVOORSTEL RAAD EEMNES

Besluitvormend orgaan

Gemeente Eemnes – Gemeenteraad

Gemeentecode

Eemnes

Onderwerp

Handelingsperspectief Regio Amersfoort

Portefeuillehouder

Have, R. ten

Openbaar

Ja

Korte inhoud

De samenwerkende gemeenten in de Regio Amersfoort en de provincie Utrecht hebben een strategie ontwikkeld om de groei van de regio in goede banen te leiden:

‘Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal!’. Het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort (verder: ‘HPB’) is daarvan een uitwerking.

Het HPB gaat uit van bestaande kaders en uitgangspunten die voortkomen uit nationale en Europese opgaven en bestaand beleid.

Het HPB maakt duidelijk dat het buitengebied zal veranderen en schetst mogelijkheden hoe dat te doen. Het zorgt voor samenhang tussen de verschillende ontwikkelingen in de regio. Het is daarmee een leidraad voor de ontwikkeling van het buitengebied.

Het HPB wordt ter vaststelling voorgelegd aan al de gemeenteraden van de regio, zodat het kan dienen als leidraad voor de provinciale beleidsplannen voor het buitengebied, met name het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG).

Besluiten

1. het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort vast te stellen als een regionale leidraad voor de transitie naar een toekomstbestendig en vitaal buitengebied;
2. het Handelingsperspectief Buitengebied als vertrekpunt in te brengen voor de Gebiedsgerichte Aanpak van het Utrechts Programma Landelijk Gebied c.q. andere relevante programma's;
3. opvolging van het Handelingsperspectief Buitengebied te borgen en te monitoren in samenwerking met andere overheden en betrokken stakeholders.

Aanleiding voorstel

In de regio lopen verschillende beleidstrajecten die van invloed zijn op de toekomst van het buitengebied zoals Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid over wonen en werken, klimaataanpassing, natuurherstel en de transitie van de landbouw.

Veel van dit beleid vraagt om extra ruimte, ook in het buitengebied. Als we al deze ruimtevragen in het buitengebied bij elkaar optellen zien we dat het eigenlijk niet past. Daarom moeten er keuzes gemaakt worden en slimme combinaties worden gezocht.

Als regiogemeentes hebben wij in 2021 het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort 2030–2040 vastgesteld, welke richting geeft aan de ontwikkeling van de regio. Het HPB is één van de uitwerkingsprogramma's hiervan. Op 24 januari 2023 heeft het college van Eemnes de Startnotitie om tot een Handelingsperspectief te komen vastgesteld. Ook de colleges van de andere regiogemeenten hebben deze vastgesteld. Het college heeft de raad hier eind januari 2023 over geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

Op 2 oktober 2023 is het Groeidocument besproken tijdens de commissie Ruimte van de gemeenteraad Eemnes. De input van de gemeenteraad en van het college is hierna meegenomen in de verdere uitwerking van het HPB en is integraal terug te vinden op pagina's 46 t/m 50 van het Consultatierapport (zie bijlage). Ook de bijdragen van verschillende gebiedspartijen zijn hier terug te vinden.

Totstandkoming HPB:

Het HPB concretiseert de (ruimtelijke) opgaven in het buitengebied tot 2040. De basis is de huidige situatie, bestaand beleid, wet- en regelgeving, nationale programma's voor het buitengebied en trends en ontwikkelingen.

Via de gebiedsateliers zijn veel stakeholders betrokken bij het oplossen van een zeer complexe en uitdagende opgave. Er staan veel belangen op het spel van onder meer ondernemers/boeren, bewoners en overheden. Het Groeidocument, Consultatierapport en HPB geven een uitgebreide weergave van de uitkomsten van de gebiedsateliers en zijn hiermee waardevol voor het vervolg.

Doel

Het met andere overheden en betrokken stakeholders opstellen van een gezamenlijke leidraad en richting voor de toekomst van ons buitengebied, gekoppeld aan een eensgezinde, krachtige uitvoering ervan.

Het vaststellen van het HPB draagt bij aan een eensgezinde en krachtige regio bij de uitwerking van het Utrechts Programma Landelijk Gebied.

Toelichting besluit (argumenten)

1.1 Het HPB vormt samen met het Ontwikkelbeeld de basis voor onze regionale ontwikkeling en positionering in de samenwerking met rijk, provincie en het waterschap.

Het Handelingsperspectief biedt de regiogemeenten, de provincie en het Waterschap een leidraad voor de toekomst van het buitengebied. Het zorgt voor samenhang tussen de verschillende ontwikkelingen in de regio. Het document maakt duidelijk dat het buitengebied zal veranderen en schetst mogelijkheden hoe dat te doen. Bovendien geeft het HPB richting aan partners in het buitengebied.

Het HPB is een uitwerking van het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort 2030–2040. Het vormt een leidraad voor:

- De transitie naar een toekomstbestendig en vitaal buitengebied;
- Het voldoen aan de huidige wet- en regelgeving en nationale programma's en het oplossen van het ruimtevraagstuk in het buitengebied;
- Het herstellen van een duurzame balans voor de systemen water, ecologie, landbouw en stedelijk gebied;
- Het verdelen van vrijkomende gronden;
- De vertaling van nieuw beleid en wet- en regelgeving naar de Regio Amersfoort.

1.2 De inbreng van gemeente Eemnes is verankerd in het Handelingsperspectief.

De insteek van Eemnes in het proces van het HPB is steeds gericht geweest op de volgende punten:

- Rechtdoen aan de eigenheid van het gebied, zoals de openheid van het landschap, agrarisch natuurbeheer en ruimte voor de weidevogels.
- Inzet op fatsoenlijke en reële vergoedingen voor natuurmaatregelen en –beheer voor agrariërs en andere landeigenaren. Een gezonde bedrijfsvoering met langjarige verdienmodellen moet mogelijk zijn.
- Flexibel waterpeil en maatwerk in waterbeheer
- Samenhang met de woonopgave en energietransitie
- De inbreng van de regio moet leidend zijn voor provinciale plannen

Genoemde punten zijn door de inzet van alle betrokken partijen in de loop van het proces stevig in de stukken verankerd.

1.3 Het vaststellen van het HPB als leidraad doet recht aan de inbreng en inspanning van stakeholders en andere deelnemers aan de gebiedsateliers en de reacties die vele partijen hebben ingediend.

Voor de ontwikkeling van het HPB is bewust gekozen voor een participatief proces. Dit proces, met diverse gebiedsateliers, heeft in de zomer van 2023 geresulteerd in een Groeidocument (zie bijlage). Hierin staat de opbrengst van alle gesprekken en voorgestelde richtingen. Het Groeidocument is getoetst bij alle betrokkenen (belanghebbenden en raden), als een tussenstap richting het HPB.

2.1 Het HPB is een belangrijk vertrekpunt voor de Gebiedsgerichte Aanpak van het Utrechts Programma Landelijk Gebied c.q. andere relevante programma's.

Het HPB biedt houvast in de gesprekken met de provincie over het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) en de gebiedsgerichte aanpak. Het UPLG wordt de basis van het provinciale beleid en prioriteiten voor het landelijk gebied in de komende jaren. Het zal bovendien de transitie van het buitengebied moeten financieren.

Het HPB is een tussenstap tussen de doelstellingen van het UPLG en de (nog te maken) gebiedsagenda van het UPLG voor onze regio. Het HPB biedt, samen met het Groeidocument en het Consultatierapport, waardevolle informatie voor de lokale doorvertaling van het UPLG via een gebiedsgerichte aanpak (GGA)¹. De provincie Utrecht is onlangs gestart met de uitwerking in 9 deelgebieden, waar de Eemvallei² er een van is. Vraagstukken van beide initiatieven hebben overlap, maar zijn niet 1-op-1 aan elkaar te relateren. Zo gaat het UPLG over de hele provincie en het HPB over het buitengebied van het Utrechtse deel van de regio Amersfoort.

2.2 Vaststelling uiterlijk april is nodig voor tijdige inbreng in het proces van het UPLG.

Er ligt een duidelijke deadline voor ons als regiogemeenten; de provincie dient in september 2024 een verdere uitwerking van het UPLG bij het Rijk aan te leveren. Om het HPB hierin te kunnen meenemen, dient het **uiterlijk april 2024** door alle betrokken gemeenteraden te zijn vastgesteld.

3.1 Voor het daadwerkelijk maken van keuzes voor een vitaal en toekomstbestendig buitengebied is een integraal vervolg met betrokken partijen essentieel.

We werken samen op basis van de bouwstenen, mogelijke oplossingsrichtingen en knelpunten uit het Handelingsperspectief en de globale kaart voor het prioriteren en combineren van functies.

¹ [Gebiedsgerichte Aanpak | provincie Utrecht \(provincie-utrecht.nl\)](https://provincie-utrecht.nl/gebiedsgerichte-aanpak)

² [Eemvallei | provincie Utrecht \(provincie-utrecht.nl\)](https://provincie-utrecht.nl/eemvallei)

3.2 Maatwerk voor het buitengebied van Eemnes, in bijvoorbeeld bestemmingsplannen en de omgevingsvisie, baseren we op de uitgangspunten van het HPB.

Het HPB heeft tot doel het vastleggen van de uitgangspunten van de regio.

In bijgevoegde 'Aanvullende memo buitengebied Eemnes' geven wij aan hoe wij verdere uitwerking geven aan de gezamenlijke doelen en ambities in het Handelingsperspectief en hoe wij ons inzetten voor de toekomst van ons eigen buitengebied.

Duurzaamheid

De opgaven in het buitengebied komen voort uit de transities van klimaatverandering, energie, circulaire economie en grondstoffen, landbouw en voedsel en mobiliteit. Ze zijn afgeleid van internationale verdragen, wet- en regelgeving en nationale programma's. Een deel van de nationale doelen is door het Rijk toebedeeld aan de provincies en gemeenten. Het HPB zorgt voor samenhang tussen de verschillende opgaven in de regio. Het is daarmee een leidraad voor een duurzame ontwikkeling van het buitengebied.

Vastgesteld wettelijk- en beleidskader

Het HPB houdt rekening met andere beleidstrajecten, zoals nationale en regionale programma's en lokale programma's zoals de lokale Omgevingsvisies. Een uitgebreide beschrijving van de verschillende beleidstrajecten vindt u in het HPB op pagina's 8 en 9.

Relatie BEL-gemeenten en BEL Combinatie

nvt

Kanttekeningen

1. Tussen de start en de afronding van het HPB is veel gebeurd met impact op het buitengebied. Denk aan de verschillende, de val van het kabinet en het uitblijven van een landbouwakkoord.

2. Gedeputeerde Staten en het Dagelijks Bestuur van het waterschap zullen het document vaststellen, dan wel ermee instemmen. Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het waterschap ontvangen het Handelingsperspectief ter informatie.

Dit is anders dan in de Startnotitie van januari 2023 was afgesproken met de regiopartners, en is dan ook stevig onderwerp van gesprek geweest, zowel bestuurlijk als ambtelijk. De inzet van het college van Eemnes is steeds geweest dat de inbreng van de regio's, in dit geval het HPB, leidend moet zijn voor de uitwerking van het UPLG.

Deze inzet is uiteindelijk stevig verankerd in het eindrapport en in de inzet van de regiogemeenten.

3. Het HPB wordt aan alle gemeenteraden in Regio Amersfoort ter vaststelling voorgelegd. Op dat brede speelveld spelen meerdere, soms tegenstijdige belangen. Dat vraagt om nadere gezamenlijke uitwerking. Het vraagt ook om een houding waarbij partijen de gezamenlijk opgave én het gezamenlijke belang centraal stellen; vanzelfsprekend met

behoud van democratische legitimiteit. De samenwerking met alle partners in dit Handelingsperspectief maakt het mogelijk meer aandacht te vragen én te krijgen voor de ruimtelijke opgaven en ambities in het buitengebied.

Een alternatief is dat er verschillende losse afspraken en trajecten worden gemaakt. Hierbij bestaat het risico dat er weinig samenhang is tussen onderwerpen of tussen gebieden. Mogelijk ontstaan er zelfs concurrerende belangen. Juist met een gezamenlijk Handelingsperspectief wordt het mogelijk om een samenhangende en kansrijke richting in te slaan als leidraad voor het UPLG.

Financiën

Dit voorstel heeft geen directe financiële consequenties. De kosten voor het opstellen van het Handelingsperspectief Buitengebied worden financieel gedragen door Bureau Regio Amersfoort en de Provincie Utrecht.

Het Handelingsperspectief is een leidraad en schetst mogelijkheden; de uitvoeringsagenda is een illustratie van mogelijke maatregelen. Financiële consequenties van de uitvoering zijn afhankelijk van de te kiezen maatregelen en zullen grotendeels betrokken moeten worden uit Provinciale- en Rijksgelden. Vanuit Gebiedsgerichte Aanpak (uitvoering van UPLG per gebied) worden maatregelpakketten geformuleerd.

Begrotingswijziging nodig?

Nee

Uitvoering

Na vaststelling wordt het Handelingsperspectief Buitengebied ingebracht in:

- a. het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (september 2024) en de Gebiedsgerichte Aanpak. Het uiteindelijke UPLG zal, na participatie met de belanghebbenden en na het doorlopen van een PlanMER, in het eerste kwartaal van 2025 definitief worden vastgesteld door Provinciale Staten.
- b. het programma Groen Groeit Mee (m.b.t. natuur en recreatie).
- c. de Regionale Energiestrategie (m.b.t. energie).
- d. de herziening van het peilbesluit in de Eempolder door waterschap Vallei en Veluwe in 2025.

In bijgevoegde 'Aanvullende memo Buitengebied Eemnes' geven wij aan hoe wij verdere uitwerking geven aan de gezamenlijke doelen en ambities in het Handelingsperspectief specifiek voor Eemnes en hoe wij ons inzetten voor de toekomst van ons buitengebied.

Communicatie

Het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort is opgesteld door BVR Adviseurs in samenwerking met de 7 regiogemeenten, provincie Utrecht en Bureau Regio Amersfoort. Aan de totstandkoming ging een intensief proces vooraf van communicatie

en participatie. Meer informatie over de gebiedsateliers en raadsbijeenkomsten vindt u op [deze webpagina](#) van Bureau Regio Amersfoort.

Na de vaststelling van het Handelingsperspectief Buitengebied vindt communicatie vanuit de Regio Amersfoort als volgt plaats:

- Nieuwsbericht op de website en social media kanalen van Bureau Regio Amersfoort;
- Persoonlijk bericht naar alle stakeholders die in het proces zijn betrokken;
- Mededeling door regiogemeenten via hun communicatiekanalen en in huis-aan-huisbladen (o.b.v. bovenstaande communicatieboodschap).

Bijlagen

1. Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort
2. Consultatierapport
3. Groeidocument
4. Concept raadsbesluit
5. Aanvullende memo Buitengebied Eemnes

Steller

R. van Buuren/ L. de Haan.

Registratiedatum

21 februari 2024